

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 78/14
V Lucemburku dne 5. června 2014

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-117/13
Technische Universität Darmstadt v. Eugen Ulmer KG

Dle stanoviska generálního advokáta Niilo Jääskinena může členský stát povolit knihovnám, aby bez souhlasu nositelů práv digitalizovaly knihy, které mají ve svých sbírkách, a nabízely je na místech pro četbu elektronických knih

Směrnice o autorském právu sice neumožňuje členským státům, aby uživatelům povolily ukládání knihovnou digitalizovaných knih na USB, nebrání však v zásadě tomu, aby byly tyto knihy tištěny jakožto rozmnoženiny pro soukromou potřebu

Podle směrnice o autorském právu¹ musí členské státy poskytnout autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat rozmnožování svých děl a jejich sdělování veřejnosti. Směrnice však členským státům umožňuje stanovit určité výjimky z tohoto práva nebo jeho omezení. Taková možnost existuje zejména v případě veřejně přístupných knihoven², které pro účely výzkumu nebo soukromého studia zpřístupňují uživatelům díla ze svých sbírek prostřednictvím k tomu určených zařízení³. V projednávané věci Bundesgerichtshof (německý spolkový soudní dvůr) žádá Soudní dvůr, aby upřesnil rozsah této možnosti, které Německo využilo.

Bundesgerichtshof musí rozhodnout spor mezi technickou univerzitou v Darmstadtu (Technische Universität Darmstadt) a německým nakladatelstvím Eugen Ulmer KG⁴. Nakladatelství se snaží zabránit tomu, aby (i) univerzita digitalizovala knihu, kterou má ve svém knihovním fondu a kterou vydává Eugen Ulmer⁵, a tomu, aby (ii) uživatelé knihovny mohli ze zařízení pro četbu elektronických knih zřízených v této knihovně tuto knihu tisknout nebo ji ukládat na USB klíč anebo takové rozmnoženiny z knihovny odnášet. Univerzita totiž zdigitalizovala dotčenou knihu a nabízela ji na zařízeních pro četbu elektronických knih⁶. Nabídku nakladatelství na zakoupení učebnic, které toto nakladatelství vydává, a na jejich užívání ve formě elektronických knih („E-knihy“) univerzita nepřijala.

Ve stanovisku z dnešního dne měl generální advokát Niilo Jääskinen nejprve za to, že i když nositel práv nabídne knihovně, aby za přiměřených podmínek uzavřeli licenční smlouvy o užívání jeho díla, knihovna se může dovolávat výjimky stanovené pro speciální zařízení⁷. Podle Niila Jääskinena se knihovna nemůže této výjimky dovolávat pouze tehdy, byla-li taková smlouva již uzavřena.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10).

² Takové knihovny nesledují hospodářský ani komerční prospěch. Tato možnost se za stejných podmínek vztahuje na vzdělávací instituce, muzea a archívy.

³ V případě „[u]žití sdělením nebo zpřístupněním děl nebo jiných předmětů ochrany, které nejsou předmětem prodeje nebo licenčních podmínek [které nepodléhají prodejním nebo licenčním podmínkám], jednotlivcům ze strany veřejnosti pro účely výzkumu nebo soukromého studia, a to prostřednictvím k tomu určených zařízení v prostorách [dotčených] institucí [...], pokud jsou uvedena díla nebo předměty ochrany součástí sbírek těchto institucí“ (článek 5 odst. 3 písm. n) směrnice).

⁴ Tento spor je „pilotním“ řízením. Univerzita je podporována Deutscher Bibliotheksverband e.V. (německé sdružení knihoven) a Evropskou kanceláří knihovnických, informačních a dokumentačních sdružení (EBLIDA). Nakladatelství je podporováno Börsenverein des deutschen Buchhandels (německá unie knižního obchodu). Podle generálního advokáta to svědčí o významu, který má projednávaná věc pro knihovny, autory a nakladatelství (zejména vědecká nakladatelství).

⁵ Jedná se o učebnici Winfrieda Schulze nazvanou „Einführung in die neuere Geschichte“ (Úvod do moderní historie).

⁶ Na těchto místech nebylo možné konzultovat současně více exemplářů, než kolik jich bylo v knihovním fondu.

⁷ Tedy že taková nabídka neznamená, že je třeba mít za to, že dotčené dílo podléhá prodejním nebo licenčním podmínkám ve smyslu ustanovení směrnice, které je citováno v poznámce pod čarou 3.

Generální advokát dále dospěl k závěru, že **směrnice nebrání tomu, aby členské státy poskytly knihovnám právo digitalizovat díla ze své sbírky, pokud to zpřístupnění těchto děl veřejnosti prostřednictvím k tomu určených zařízení vyžaduje**. Tak tomu může být v případě, že je třeba chránit originály děl, která jsou ještě chráněna autorským právem a jsou **stará, křehká nebo vzácná**. Tak tomu může být rovněž v případě, že dotyčné dílo konzultuje velký počet studentů a rozmnoženiny by mohly vést k nepřiměřenému opotřebení.

Niilo Jääskinen nicméně upřesnil, že **směrnice neumožňuje celkovou digitalizaci sbírky, ale pouze digitalizaci individuálních děl**. Možnost používat speciální zařízení nelze využít jen z toho důvodu, aby se provozovatel knihovny vyhnul nákupu dostatečného počtu hmotných rozmnoženin díla.

Niilo Jääskinen měl konečně za to, že **směrnice neumožňuje uživatelům speciálních zařízení ukládat zpřístupněná díla na USB disk**. Mimo jiné uvedl, že výjimka pro speciální zařízení je především výjimkou z výlučného práva nositelů práv na sdělování. Podle generálního advokáta pojem „sdělování“ vylučuje z rámce této výjimky možnost uložit dílo na USB disk, neboť se v takovém případě nejedná o akt sdělování, ale o vytvoření soukromé digitální rozmnoženiny. Takové rozmnožení není mimoto nezbytné k zachování užitečného účinku výjimky, třebaže by bylo pro uživatele užitečné. Dotčená výjimka se navíc nemůže vztahovat na úkon, kterým knihovna zpřístupňuje digitální rozmnoženinu uživateli, aby si z ní mohl vytvořit další rozmnoženinu a tu si uchovat na USB disku.

Generální advokát je sice toho názoru, že se výjimka pro speciální zařízení nevztahuje ani na tisk na papír, poznamenal nicméně, že **na tisk díla přístupného na speciálních zařízeních se mohou vztahovat jiné výjimky stanovené směrnicí, jako je zejména výjimka pro soukromou rozmnoženinu**. V tomto ohledu není podle generálního advokáta žádný rozdíl mezi kopírováním díla, které se fyzicky nachází v knihovním fondu, a tiskem stránek digitalizované knihy. V případě tisku na papír neexistuje nebezpečí rozsáhlé protiprávní distribuce, které existuje v případě digitálních rozmnoženin.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499